

INDIANKLUBBEN I SVERIGE
c/o Bertil Thörn
Bendzgatan 25
SE-256 57 Ramlösa
Sweden

hemsida: www.indianklubben.org
kontakt : info@indianklubben.org
Plusgiro: 32 57 43 - 3
tel : +46 42 29 13 61
mob. : +46 70 532 96 89

HEJ ALLA INDIANINTRESSERADE Indianklubbsnoteringar nr 14, 2013

ansvarig utgivare: Bertil Thörn
utgivningsdatum: 2013-07-12

*Ni som får det här informationsutskicket via E-post får det för att ni är medlemmar i INDIANKLUBBEN, eller att ni vid något tillfälle på annat sätt har visat intresse för Nordamerikas indianers kultur eller historia.
Om ni inte längre vill ha dessa utskick meddela mig då det via ett mail eller enkelt postkort, brev eller per telefon*

HEJ

Sommaren rullar på. I vanliga fall börjar det närma sig den tiden, då man förr förberedde sig för någon spännande resa till indianland. Men så inte i år. Det känns faktiskt att man börjar bli gammal... I stället får man vara hemma och rensa ogräs, måla redskapsboden, köra till tippen med diverse onödigheter man samlat på sig, titta på regnet (eller undra vart det tog vägen) och fundera på om det ska bli några potatis under plantorna, som snart har nått ända upp till molnen. Tur då att man också har Indianklubben att ägna sig åt, när man inte ska dra runt dammsugaren, eller bara sitta och dricka kaffe...

I STÄLLET FÖR RESEMINNEN

Då jag inte har något reseminne att berätta den här gången, så ska ni i stället få ett annat minne, som jag tyckte kunde vara intressant för flera att höra. Jag får ibland små minnestankar från vår vän Carol Bailey, på Bailey Hereford Ranch, uppe i Rosebuddalen, i Montana. Den här gången handlar det om hästar som hon minns. Var så goda:

I've been thinking about various horses we've had in our lives a while back. One of the most memorable was J.J. (short for Jumping Jack) ..He was a quarter horse that Jack bought from a Cheyenne. A fancy looking sorrel. His personality wasn't like most quarter horses.

Don Many Bad Horses had him at his place in Busby most of the time in the early years breaking him. As he was training him, Don found out he could run, so started putting him in the races at Busby and Hardin. He beat all the expensive Crow horses and he soon had a reputation in both counties for his speed.

J.J loved to race and liked to tease the other horses that were running. He'd stay along side of them, watching them through the corner of his eyes, never letting them get in front of him. Just as they'd near the finish line, he'd stick his neck and nose out and win the race.

After we brought him home, every once in a while he'd disappear and show up 25 miles (4 mil) away in Busby at Don's place. None of us could figure out how he was getting there. ..

One morning as we were at the breakfast table, we saw J.J. race across the pasture in front of the house. Since he had been in the corral we couldn't figure out how he'd gotten out. We watched him come to the wire fence between us and the reservation. He stopped , touched the top wire with his nose and easily floated over the fence and away he went, towards Busby.

We checked the corral and the gate was closed. It was obvious that he'd also jumped that fence which was close to six feet high (1,8 meter). That is when we began to call him "J.J."

J.J. claimed the leadership of the saddle horse herd. He always had to be the first to cross the bridge, the first one in the corral, also the feed bunk, etc. He kept a tight reign. Horses have a "herd rule". The head horse on down the line to the oldest, weakest or smallest at the end of the line.

One spring the creek was in flood stage and the ice was breaking up, crashing and banging under the bridge. The horses were being wrangled because there was a riding job of some kind. The saddle horses ran ahead of the wrangler and when they came to the bridge, J.J was in the lead as usual. He stopped suddenly and eyed the water, heard the crashing of the ice under the bridge and turned, going to the back horse who was an old kid horse and bit him on the rump. He then drove him across the bridge, waiting until he was safely across before he walked to the other side. People say horses can't reason but I don't believe it.

Another horse we had was a small kid horse that was hard to catch. He'd keep the wrangler on his toes to get him in the corral and would never let himself be roped.

One spring the horses had walked out on the creek, which was still covered with ice, in order to get to the other side where they weren't supposed to be. The ice broke and the pony went into the water. Jack found him in the creek struggling to keep afloat and trying to get to the bank. Jack ran to the house and found John who grabbed a rope to catch and pull him out. He stood on the bank with the lariat and the pony stuck his neck out as far as he could towards John as if he knew he was helping him. John roped him and pulled him onto the bank. They immediately started to walk him. The cold water will cause an animal to bloat, killing it unless you exercise them enough to prevent it. The pony survived and was never as hard to catch again.

Jack's Uncle Jim was still going to the mountain and riding by himself when he was in his late 80s. One day he was out riding and saw a bull under a tree on the side of a hill. He rode up to him to check him out when the bull suddenly got up and charged his horse, knocking both him and the horse down the hill. Jim and the horse got untangled and Jim got back on, riding back to the pickup and horse trailer to come in. The next day, Jack was down at Jim's house and asked him how he felt after his horse wreck. Jim said he was pretty good, except when he climbed over the corral fence he was a "little sore"...

Another time, one of our horses disappeared and we found him on the reservation later. We found out a man who had worked for us off and on over the years was running from the police. He caught one of our saddle horses, jumped on him and managed to get away.

About the same time we only had two officers in the south country. A lot in those days, from none to one to two. They were chasing a couple who had gotten crossways of the law in some way. The girl was horseback and the deputies were in their car. One of the deputies climbed on top of the police car while the other one drove. As they came along side of the horseback girl the deputie on top of the car jumped onto the back of the horse. Both he and the girl fell to the ground. The girl was holding a bottle of wine and it was still intact when she landed.

Oh my gosh, the good old days..

STAR WARS PÅ NAVAJOSPRÅKET

Från Morten Krogh i Oslo, som är vår filmspecialist, kommer följande tips om en sak som vi nämnde om i ett tidigare utskick. Det gäller den välkända filmen Star Wars IV, som nu har släppts i en mycket speciell version. Hela dialogen har nämligen översatts till navajospråket och nu kan alltså navajoindianerna avnjuta hela härligheten med alla skådespelarnas tal dubbat till navajo.

Morten skriver i ett mail så här:

Bertil. Denne linken MÅ du sjekke ut. Se 11 Minutter av 'Star Wars' -- Dubbet til Navajo språket!

Tyvär är det ursprungliga filmklippet borttaget från Youtube, men här ser ni ett nyhetsinslag som berättar om den här historien och där finns några korta sentenser av dialogen på navajospråket, så att ni åtminstone kan höra hur det låter.

<http://www.youtube.com/watch?v=FFyRzZwoYHI>

TIOTUSENKRONORSFRÅGAN EN SISTA GÅNG

Så var det examensdags. Erik "Uncas" Englund stod inför den svåraste uppgiften. Den allra sista frågan. Den som skulle kunna ge honom tiotusen kronor. Spänningen var olidlig... Och kan ni tänka er... det dök inte upp någon reklam i rutan heller som störde. Det var andra tider det...

Men "Uncas" darrade inte på manchetten det minsta. Visserligen begärde han att få de extra trettio sekundernas betänketid. Men jag tror han gjorde det mest för att öka på spänningen lite. För det här var nog egentligen inga frågor som beredde honom något större bekymmer. Hans svar var också klara och tydliga och han svarade helt rätt på alla sju delfrågorna.

Precis som även vår egen frågeexpert, Ingvar Bergman, i Uddevalla, gjorde. Hans medtävlare den här gången, Anders Järund och Marianne Ekwall gjorde ett par små missar på någon av delfrågorna. Men även de hade med sina svar vunnit 10 000, då frågetävlingens regler innebar att man hade rätt att missa något svar.

Det här är de svar som Uncas lämnade under tävlingen. Här i förkortad form, då jag inte har ordgrannt de berättelser som "Uncas" underhöll publiken med. Men eftersom Ingvar Bergman lämnade ett så fullödigt svar, så kan ni även få hans förslag till lösning och därmed få lite mera kött på benen:

Fråga nummer 10: Vilka händelser tilldrog sig vid följande militära fort ?

- **Frontenac, 1687**

Uncas svar: *Franskt angrepp mot Irokeser*

Ingvars svar: *Fort Frontenac 1687: På order av Marquis de Denonville tas flera irokeser tillfånga, både kvinnor och barn. De låses in i fortet och en del skickas senare till Frankrike för att bli gallärslavar. Denonville fortsätter senare, med allierade indianer, att gå till attack mot senecaindianerna söder om Lake Ontario.*

Observera att det här var en lite lurig fråga. Här gäller det att även vara observant på själva året, för fortet har även varit utsatt för ett direkt angrepp från engelska trupper, vilket nog egentligen var en "större" händelse. Men det skedde år 1758, då överstelöjtnant Bradstreet överraskade den lilla franska garnisonen med ett snabbt och oannonserat anfall, vilket resulterade i att fransmännen direkt gav upp och kapitulerade. Men både Uncas och Ingvar var alltså observanta nog och gick inte i den fällan. Bra!

- **Detroit, 1763**

Uncas svar: *Belägrat av ottawahövdingen Pontiac*

Ingvars svar: *Fort Detroit 1763: Den 7 maj 1763 försöker ottawahövdingen Pontiac, med list, inta Fort Detroit. Han anländer i spetsen för 300 man, med vapen under filtarna men fortets kommandant Henry Gladwin är dock informerad, och hans soldater beväpnade. Pontiac drar sig tillbaka och det hela övergår istället i en belägring av fortet.*

- **Ridgely, 1862**

Uncas svar: *Belägrat av siouxer under Little Crow*

Ingvars svar: *Fort Ridgely 1862: Den 20 augusti 1862 anfaller 400 santeesiouxer under Little Crow, Fort Ridgely.*

- **Phil Kearny, 1866**

Uncas svar: *Den så kallade Fettermanmassakern*

Ingvars svar: *Fort Phil Kearny 1866: Den 21 december 1866 inträffar Fetterman striden, där cheyenner, arapahoer och oglalasiouxer dödar kapten William Fetterman och 80 soldater.*

- **Laramie, 1868**

Uncas svar: *Fördrag med siouxer och cheyenner om stängning av Bozemanvägen*

Ingvars svar: *Fort Laramie 1868: Under våren 1868 skriver man på Fort Laramiefördraget. Siouxerna får äganderätten till Black Hills, rätt till jaktmarker i Syd Dakota, Wyoming och Montana. Man tar också beslut om att stänga Powder Riverlandet för de vita. Därmed avslutas också Red Clouds krig.*

- **Robinson, 1877**

Uncas svar: *Crazy Horse mördad*

Ingvars svar: *Fort Robinson 1877: Crazy Horse mördas den 5 september 1877 när han vägrar låsas in i fortets arrest.*

- **Randall, 1881 - 1882**

Uncas svar: *Sitting Bull krigsfånge*

Ingvars svar: *Fort Randall, 1881-1882: Sitting Bull placeras som krigsfånge i Fort Randall efter att ha kommit tillbaka till USA efter tiden i Kanada.*

Så "lätt" var det alltså att tjäna tiotusen kronor år 1957, om man var tillräckligt intresserad av indianer! Och dessutom tillräckligt skärpt för att kunna koncentrera sig när man satt där i buren och visste att hela svenska folket med spänning följde det hela. Summan låter en aning futtig, men den motsvarar faktiskt 123 500 kronor i dag enligt Statistiska Centralbyråns inflationsomräkningstabell. Så det var inte så dåligt på den tiden heller för en målarmästare som "Uncas" Englund. Målarackorden var inte så höga på den tiden. Dessutom fick han ju en hel del mycket fina presenter. Inte minst en resa till Indianland. Och så innebar det faktiskt startandet av INDIANKLUBBEN! I varje fall under mera organiserade former.

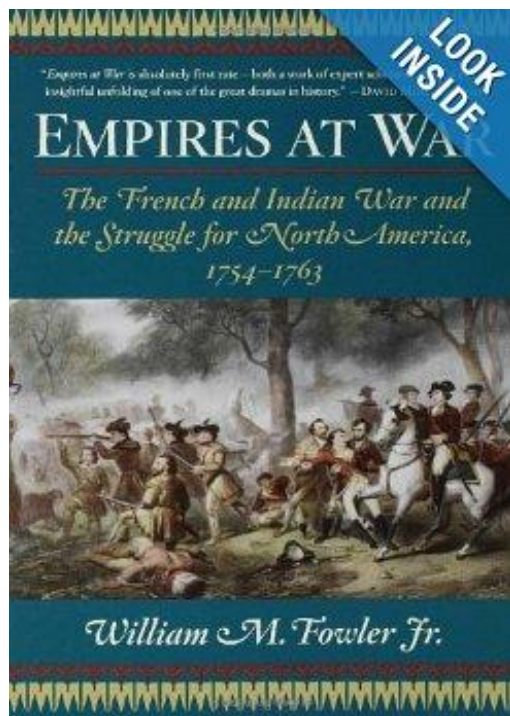
1957...tänka sig... Vi är alltså som förening 56 år i år! Och faktiskt är vi egentligen ännu lite äldre, då den här gruppen av intresserade redan då regelbundet hade hållit på att träffas hos bankdirektör Norbeck, på Sparbanken i Stockholm, under ett antal år, innan det tog sig en mera officiell form, för att sedan successivt bli mera allmänt känt i och med att årsböckerna började ges ut år 1961. Det var tider det... Jag har

fortfarande kvar alla brev jag fick från "Uncas" under den här första tiden. Det känns både kul, men ändå lite vemodigt, när man tänker tillbaka på dessa gamla tider och på hur "Uncas" gick bort alltför tidigt.

TRE BÖCKER

Här är uppgifter om tre intressanta böcker som alla behandlar "The French and Indian War". Alltså ett av de avgörande krigen i Nordöstra USA. Ett krig som i mångt och mycket formade Förenta Staterna till vad det är idag.

Empires at War: The French and Indian War and the Struggle for North America, 1754-1763

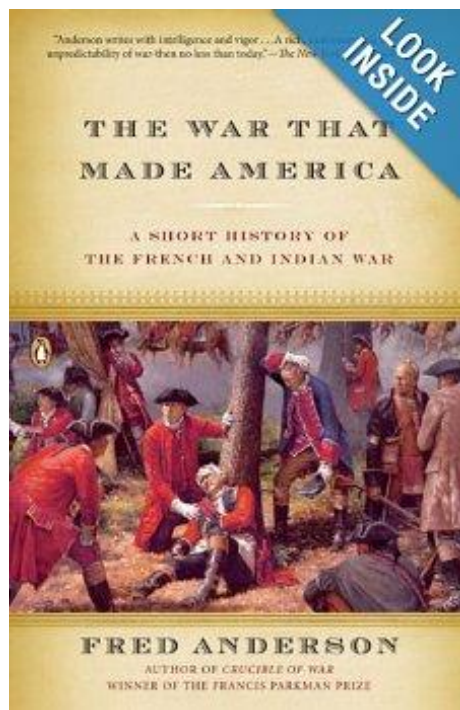
by [William M. Fowler](#)

On May 28, 1754, a group of militia and Indians led by twenty-two-year-old major George Washington surprised a camp of sleeping French soldiers near present-day Pittsburgh. Washington could not have known it, but the brief and deadly exchange of fire that ensued lit the match that, in Horace Walpole's memorable phrase, would "set the world on fire." The resulting French and Indian War in North America became part of the global conflict known as the Seven Years War, fought across Europe, India, and the East and West Indies. Before it ended, nearly one million men had died.

Empires at War captures the sweeping panorama of this first world war, especially in its descriptions of the strategy and intensity of the engagements in North America, many of them epic struggles between armies in the wilderness. William M. Fowler Jr. views the conflict both from British prime minister William Pitt's perspective-- as a vast chessboard, on which William Shirley's campaign in North America and the fortunes of Frederick the Great of Prussia were connected-- and from that of field commanders on the ground in America and Canada, who contended with disease, brutal weather, and scant supplies, frequently having to build the very roads they marched on. As in any conflict, individuals and events stand out: Sir William Johnson, a baronet and a major general of the British

forces, who sometimes painted his face and dressed like a warrior when he fought beside his Indian allies; Edward Braddock's doomed march across Pennsylvania; the valiant French defense of Fort Ticonderoga; and the legendary battle for Quebec between armies led by the aristocratic French tactical genius, the marquis de Montcalm, and the gallant, if erratic, young Englishman James Wolfe-- both of whom died on the Plains of Abraham on September 13, 1759.

For many, the French and Indian War has been merely the backdrop for James Fenimore Cooper's famous novel, *The Last of the Mohicans*. William M. Fowler Jr.'s engrossing narrative reveals it to have been a turning point of modern history, without which the American Revolution as we know it might well not have occurred.

The War That Made America: A Short History of the French and Indian War

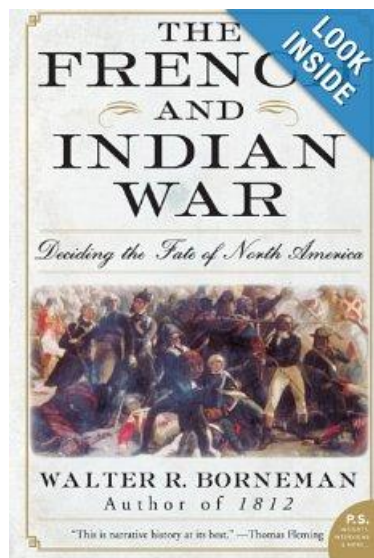
by [Fred Anderson](#)

The globe's first true world war comes vividly to life in this "rich, cautionary tale" (The New York Times Book Review)

The French and Indian War - the North American phase of a far larger conflagration, the Seven Years' War - remains one of the most important, and yet misunderstood, episodes in American history. Fred Anderson takes readers on a remarkable journey through the vast conflict that, between 1755 and 1763, destroyed the French Empire in North America, overturned the balance of power on two continents, undermined the ability of Indian nations to determine their destinies, and lit the "long fuse" of the American Revolution. Beautifully illustrated and recounted by an expert storyteller, *The War That Made America* is required reading for anyone interested in the ways in which war has shaped the history of America and its peoples.

The French and Indian War: Deciding the Fate of North America

by [Walter R. Borneman](#)

In the summer of 1754, deep in the wilderness of western Pennsylvania, a very young George Washington suffered his first military defeat, and a centuries-old feud between Great Britain and France was rekindled. The war that followed would be fought across virgin territories, from Nova Scotia to the forks of the Ohio River, and it would ultimately decide the fate of the entire North American continent—not just for Great Britain and France but also for the Spanish and Native American populations.

Noted historian Walter R. Borneman brings to life an epic struggle for a continent—what Samuel Eliot Morison called "truly the first world war"—and emphasizes how the seeds of discord sown in its aftermath would take root and blossom into the American Revolution.

Tyvärr fungerar inte den där lilla fliken i hörnen på böckerna (Look inside). Men om ni går in på Amazon och klickar fram böckerna, så kan ni se lite av innehållet. Då kan ni få en bättre bild av vad böckerna erbjuder er i läsväg, om ni nu skulle överväga att lägga in en liten beställning. Det har jag i alla fall gjort. Jag har faktiskt blivit rätt så fascinerad av den gamla Nordvästern, sedan vi gjorde vår senaste (sista) medlemsresa där uppe förra året. För medge att det är en både spännande och våldsamt tidsepok. Och jag som bara var för prärien förr!!!

250 ÅR SEDAN "THE ROYAL PROCLAMATION"

Anledningen till att jag valde att göra er uppmärksamma på de här böckerna är att det i år är 250 år sedan The "French and Indian War" slutade. Som ett resultat av utgången och freden i Paris i februari det året, utarbetade de engelska myndigheterna en ny policy för sina kolonier och för hur de skulle förhålla sig till landets urinnevånare. Den 7 oktober 2013 kommer det nu alltså att vara den 250:e årsdagen av det statliga dekret som kallades "the Royal Proclamation".

Betydelsen av "the Royal Proclamation of 1763" kan i bästa fall beskrivas som mångfaceterad. Upprättad för att klargöra hur man skulle förhålla sig till den nya realitet som Storbritanien nu ställts inför, efter det lyckosamma utfallet av vad de själva i Europa kallade "Sjuårskriget" och dessutom för att upprätta styrelsemyndigheter i de nya kolonierna, Québec, East Florida, West Florida och Grenada. Men på samma gång skulle man nu ta ställning till hur man skulle förfara med land som dittills varit indianskt. Det senare gjorde man genom att helt enkelt förbjuda vit kolonisering av allt land bortom Alleghenybergen! Trots den uppenbara enkelheten i texten och det otvetydiga budskapet, så kom dekretet att betyda mycket olika saker för olika grupper. Nybyggarna i de tretton kolonierna ondgjorde sig över uppdelningen mellan nybyggerland och indianskt land, samt regelverket för hur man var tvungen att gå tillväga för att trots allt få skaffa mera land på ett lagligt sätt. På sikt var det här faktiskt en betydande orsak till det som senare kom att utvecklas till "the American Revolution" (1775-1783). Dekretet kom också att så småningom lägga grunden till förhållningssättet att sluta så kallade "fredsavtal" (Treaties) med olika indianstammar. Och vad det har inneburit för indianerna genom åren, det känner vi tyvärr bara alltför väl till...

KÖPA INDIANSK FILM

Här finns ett ställe att köpa indianskproducerad film, som man själva säger - "för, av och med First Nations People". Men det hindrar ju inte att även vi kan ta del av dessa filmer. Det verkar vara genomgående kortare filmer och det är tämligen dyrt. Som exempel kan man jämföra filmen "Sitting Bull - A Stone in My Heart", som här kostar \$149.00, medan samma film kan köpas från Amazon för \$14.00!!! Å andra sidan tror jag att det är många av de andra filmerna som inte går att köpa någon annanstans. Tänk dock på att de är producerade i USA eller Kanada, varför man måste ha en DVD-spelare som kan visa det amerikanska systemet NTSC.

Klicka på länken nedan så kommer ni till en sida där ni kan se vilka filmer som finns. Titta själva om ni tror att det kan vara något för er. Det finns möjligheter att se provsnuttar av filmerna.

Det här är en text som på engelska berättar vad det handlar om:

FIRST NATIONS FILMS distributes and creates award-winning television Aboriginal documentary films and videos *for, by and about* First Nations people. Our exclusive educational native programs are shared with

schools, universities, libraries, organizations and other groups and institutions throughout the world. Please visit our website for a complete list and video highlights from each film.

FOR MORE INFORMATION:

richard@firstnationsfilms.com or www.firstnationsfilms.com

JOHN BUXTON MÅLNINGAR

Så bjuder jag er avslutningsvis på ett litet bildkollage bestående av sju av John Buxtons fantastiska målningar. Alla med motiv som hör hemma i det tidevarv då det fransk-indianska kriget utspelade sig. Håll till godo. Ni kan lätt hitta flera bilder med Buxtons målningar om ni går in på Internet, klickar på "bilder" och skriver till exempel "John Buxton paintings".

SLUT FÖR DEN HÄR GÅNGEN

Det blev mycket på engelska den här gången. Men jag hoppas ni har överseende med det. Jag hann faktiskt inte med att översätta, för jag var ju tvungen att måla redskapsboden och vindskivorna på garaget, klippa gräs (flera gånger), rensa ogräs (ännu flera gånger), vattna i blomrabatterna så att vattentornet nästan torkade ut, kupa potatisen, dammsuga, titta på fotboll (på TV - heja HIF! Landslagsdamerna får nog skärpa sig lite om intresset ska kvarstå)... och så lata mig lite... För det ska man göra, när man är pensionär! Och jag tänker då i vilket fall som helst inte göra en enda övertidstimme - Man får ju inget mera betalt och man får ju inget OB-tillägg heller som statligt anställd, när man jobbar på obekvämtid, som till exempel före förmiddagskaffet!!! Rena slavkontraktet det här med att jobba som pensionär! Jag blir ju alldeles svett! Å' så åkte jag på att plocka ihop gammalt skrot som skulle med tisdagens hämtning av grovsopor... Hon kör med mig... chefen...

Ha en bra sommar! Här bara skiner det... så jag får nog vattna i morgon, igen... Det är konstigt. Man blir aldrig riktigt klok på SMHI. Regnar det inte så skiner det.... Det var bättre på Polmans tid! Då visste man i alla fall att det inte blev som han sa...

Hälsningar
Bertil Thörn